

פרשת בחוקותי

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו (כו, ג)

ברש"י: 'אם בחקתי תלכו' - יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר 'ואת מצותי תשמרו', הרי קיום מצוות אמור. הא מה אני מקים 'אם בחקתי תלכו' - שתהיו עמלים בתורה.

ועדיין קשה, מנין לרש"י ש"אם בחקתי תלכו" היינו "שתהיו עמלים בתורה"?

באר ה"בהיות הבקר": יושב אדם בסוכה בחג הסוכות ומתענג מן המצוה. כשמסתיים החג מסתיימת המצוה לפי שעה. מעתה יושב הוא ומצפה ששוב יגיע זמנה ויזכה לשוב ולקיימה. וכן בכל מצוה ומצוה - לכל מצוה ישזמן קבוע ואי אפשר להקדימה או לאחרה.

גם מצוות שאין הזמן גרמן, לא יכול האדם לקיימן כל אימת שירצה. כדי שיוכל לקיימן צריך שיתקיימו הנסיבות ותזדמן המצוה לפניו. וכגון: כדי שיוכל האדם לקיים מצות השבת אבידה עליו למצוא אבדה; כדי לברך על לחמו עליו לאכולמן הלחם, וכן שאר המצוות. ישנה מצוה אחת שהיא עומדת הכן ומזומנת לאדם בכל עת ובכלשעה: מצות תלמוד תורה. לתורה אין זמן ואין מקום. תורה מנחת בקרן זוית וכל הרוצה לטול יבוא ויטול. יתר על כן, אין חובה והכרח לאדם לעסוק בתורה בענין מסוים. אין אדם לומד אלא ממקום שלבו חפץ: אם מקרא - מקרא, ואם משנה - משנה; אם לבו נמשך לסוגיא במסכת פלונית - נוטל כרך של אותה מסכת ולומד; ואם רוצה לעסוק בסוגיא במסכת אחרת - אין מישמעכב בעדו.

זהו שאומר הכתוב: "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו". קיום המצוה תלוי בזמן, במקום או בנסיבות שיזמנו לו את המצוה, ועל כן את המצוות האדם 'שומר', היינו יושב ומצפה להן שיזדמנו לפניו ["תשמרו" - מלשון "ואביו שמר את הדבר" (בראשית לז, יד) - "היה ממתין ומצפה מתיבוא" (רש"י)].

ואם המלים: "ואת מצותי תשמרו" מסבות על המצוות שהאדם 'שומר' ומצפה להן, על כרחך ש"אם בחקתי תלכו" - הכונה לעמל התורה, שאינו תלוי לא בזמן ולא במקום, ואין האדם צריך "לשמור", אלא יכול לעסק בתורה כל אימת שיחפץ, בכל עת ובכלשעה.

מקור: הרב שלמה לוונשטיין שליט"א